

Näin syntyy Helinä-keiju

ROBERT LINDSTRÖM

Helinä-keijuna Paula Vesalan ääni liitelee korkealla, mutta käheyttäkin äänessä saa olla aavistus.

Helinän hahmosta on tullut alkuaikojaa hausempi.

Dubbaajan eleet ja ilmeet näyttävät ulkopuolisen silmiin ilveilyltä – tai puheterapiaharjoitelta.

Ääninäyttelemisen, dubbaaminen, on Paula Vesalan toinen puoli. Muusikkona tunnettu taiteilija on tehnyt ”piilotyötään” vuosikausia.

Elokuva

Leila Itkonen

Los Angeles

PAULA VESALA ottaa taskupeilin käteensä ja näyttää, miten hänen äänensä muuttuu, kun hän nostaa ylähuultaan tai kurkunpäättään.

Näin harjoittelee ääninäyttelijä eli dubbaaja. PMMP-yhtyeestä tunnettu Vesala on tehnyt äänirooleja vuodesta 2006 saakka. Vesala on dubannut niin paljon elokuvia ja tv-sarjoja, että hän puhuu dubbaamisesta ”piilotyönään”.

Lähinnä Disney-elokuvia nähneet pikkutyöt ovat saattaneet yhdistää Vesalan animaatioiden Helinä-keijun korkeaan ääneen. Tähän asti Vesala on tehnyt Helinä-keijun äänet Helsingin Ruskeasuolla sijaitsevassa studiossa. Mutta uuden Helinä-keiju ja Mikä-mikä-hirviön arvoituksen hän dubbasi Hollywoodin kupeessa.

”LEFFAA hiottiin osin uusiksi viime hetkiin asti”, Vesala kertoo losangelesilaisessa katukahvilassa.

► Jatkuu seuraavalla sivulla

Päristyksillä on monta sävyä.

Vesala ei esitä dubbaushahmojaan siviilissä. – Käytän energiani mieluummin duuneissa.

KULTTUURI

ROBERT LINDSTRÖM

Ääninäyttelijä voi hakea työkaluja peilin avulla. Ääni muuttuu esimerkiksi ylähuulta tai kurkunpäästä nostamalla.

Näin syntyy Helinä-keiju

► Jatkoa edelliseltä sivulta

RUSKEASUO vaihtui Los Angelesiin, sillä Vesala opiskelee kaupungissa näytelmäkirjailijaksi.

”Studiassa olimme tällä kertaa vain minä ja ääniteknikko. Ohjaaja ja äänittäjä olivat meihin reaaliaikaisessa yhteydessä Suomesta käsin.”

Vesala kutsuttiin aikanaan ensimmäisen dubbaustyönsä äänitestiin siksi, että hän on tunnettu laulaja. Koska ensimmäinen dubbaustyö meni hyvin, tarjouksia alkoi tulla lisää.

Helinä-keijun ääni hänestä tuli kuusi vuotta sitten. Vuosien var-

rella Vesala on antanut äänensä myös muun muassa Hello Kitty:lle ja teinityttö Hannah Montanalle.

”Luc Bessonin *Arthur ja mini-moit* laittoi minut koville. Selenian alkuperäisääni on Madonna, ja hahmon puhetapa haastoi vakavuudessaan”, Vesala kertoo.

Hän ei enää edes muista, kuinka monta sarjaa ja elokuvaa hän on dubannut tähän mennessä. Ennen PMMP:tä Vesala oli saanut tuntumaa näyttelemiseen Kuopiossa ylioppilasteatterissa ja kaupunginteatterissa.

VESALASTA piti tulla lukion jälkeen näyttelijä.

”Hain teatterikorkeaan 19-vuotiaana, mutta kun tipahdin viimeisessä vaiheessa, päätin, ettei minusta tulekaan näyttelijää. Seuraavana vuonna pääsin Sibelius-Akatemiaan ja perustin PMMP:n Miran [Luoti] ja Jorin

[Sjöroos] kanssa.”

Myöhemmin Vesala pääsi teatterikorkeakouluun dramaturgian linjalle. Vuosien jälkeen Vesalan alkoi kuitenkin tehdä mieli myös näyttelemisen pariin.

”Dubbaaminen on antanut minulle tilaa revitellä roolien parissa ikään kuin verhon takana. Musikaaleihin en ole halunnut.”

DUBATESSAAN Vesala seisoo studiossa.

”Seisaaltaan hengitys toimii paremmin ja pystyn heilauttelemaan itseäni roolihahmon liikkeiden mukaisesti.”

Disney ei antanut ääninäyttelijän katsoa Helinä-keiju-elokuvaa etukäteen tälläkään kertaa. Studioaikaa työhön varattiin neljä tuntia.

”Dubbaus valmistui huomattavasti nopeammin. Olen yleensäkin melko nopea, ja äänittämistä nopeutti niin tuttu rooli kuin yh-

teistyö tutun ohjaajan ja äänittäjän kanssa.”

Omat haasteensa asettaa suomen ja englannin kielten erot.

”Välillä on pakko tehdä kompromisseja. Koska suomen sanat ovat pidempiä kuin englannin, voi olla pakko sanoa monitavuisen sana, vaikka hahmon suu sanoo selvästi yksitavuisen.”

Suomen kielen kapea intonaatiotaskaala lisää haastetta.

”Alkuperäiskielessä intonaatio nousee monesti loppua kohti, mutta suomen kielessä intonaatio ei nouse edes kysymyslauseissa.”

KUN Vesala vielä lauloi PMMP:ssä, hänen oli oltava tarkkana siitä, että laulu- ja dubbauskeikat eivät osuneet peräkkäisille päiville.

Edes Voice Massage -terapia ja klassisen laulun opinnot eivät auttaneet ääniongelmien.

Kuka?

Paula Vesala

- Syntynyt 10. joulukuuta 1981.
- Muusikko, dramaturgi, ääninäyttelijä.
- Opiskellut muun muassa teatterikorkeakoulussa ja Sibelius-Akatemiassa, tällä hetkellä UCLA:ssa.
- PMMP-yhtyeen solisti ja pääasiallinen sanoittaja 2003–2013. Tehnyt musiikkia myös teattereihin sekä lauluja muille artisteille, kuten Vesa-Matti Loirille, Jenni Vartiainen ja Samuli Edelmannille.
- Elokuvarooleja muun muassa *Prinsessa-* ja *3 Simoa* -elokuvissa, lukuisia dubbaustöitä, joista ensimmäinen vuonna 2006 *Asterix ja viikingit* -animaatiossa.
- Suomentanut *Kristina Från Duvemåla* -musikaalin ja *Mamma Mia* -musikaalin laulut Svenska Teaternille.

”Minulla oli muutamia viikon puhekieltoja. Olen äänenkäytön suhteen ambivalentti. Pingisottele äänen tuhoamisen ja huoltamisen välillä jatkuu varsinkin musiikkia tehdessäni.”

Ääninäyttelijänä Vesala on oppinut paljon klassisen laulun opettajaltaan Aulikki Eerolalta ja ohjaaja Mari Riikoselta.

”Esimerkiksi kahden tunnin dubbaamisen jälkeen väsynyttä artikulaatiota voi selkiyttää nostamalla ylähuulta niin että hampaat näkyvät. Kuulostaa tyhmältä, mutta toimii.”

”Suomen kielessä intonaatio ei nouse edes kysymyslauseissa.”

SEURAAVAKSI Vesala dubbaa *Angry Birds Toons* -animaatiosarjan toisen tuotantokauden Gale-prinsessan äänenä.

Myös Vesalan näytelmäkirjailijaopinnot Yhdysvalloissa ovat tuottaneet tulosta: hänen lyhyt-näytelmänsä *English Lesson* valittiin juuri kahdeksan parhaan joukkoon kansallisessa Theatre Masters -kisassa. Siihen osallistui opiskelijoita Yhdysvaltain huippuyliopistoista. Vesala edusti kilpailussa UCLA:ta, jossa hän opiskelee lukuvuonna 2014–15.

”Pääsemme keväällä New Yorkiin, ja minunkin näytelmäni esitetään siellä”, Vesala kertoo.

Los Angelesissa kukaan ei ihmettele Vesalan poikkitaiteellisuutta.

”Täällä kaikki tekevät kaikkea, eikä minunkaan tarvitse peitellä sitä, jos käyntikortissani lukee vaikka viisi asiaa.”

► Helinä-keiju ja Mikä-mikä-hirviön arvoitus -elokuvan ensi-ilta on 19. 12.

”Lisää suomalaista lastenkulttuuria”

Leila Itkonen

PAULA VESALA kaipaa Suomeen lisää laadukasta lastenkulttuuria.

”Omaperäistä, rohkeaa ja ennakkoluulotonta lastenkulttuuria voitaisiin tehdä paljon laajemminkin”, Vesala sanoo.

Hän pitää kotimaisen lastenkulttuurin valopilkkuina muun muassa Laura Ruohosen *Yökyöpelit*-näytelmää ja lorukirjoja sekä Musiikkiteatteri Kapsäkin Lasten kapsäkki -hankkeita.

Vesala harmittelee sitä, että lapsille ja nuorille suunnattua

taidetta ei pidetä yhtä korkearvoisena kuin aikuisten juttuja. Hänestä lastenkulttuuria tulisi myös viedä voimallisemmin lasten luo.

”Esimerkiksi laitosteattereille kuuluu mielestäni tietty yhteiskunnallinen vastuu.”

AMERIKKALAISTEN piirrettyjen dubbaaminen ei ole sokaissut Vesalaa.

”En välttämättä laittaisi lasta kolmeksi tunniksi katsomaan mitään dubbaamaani sarjaa. Monissa piirretyissä on hirveästi hässäkkää, ja liiallinen moralismin arveluttaa.”

Helinä-keijua ei hirviökään pelota.